

Nr 56.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48, i vad propositionen avser socialdepartementets verksamhetsområde.

(3:e avd.)

Driftbudgeten.

Femte huvudtiteln.

1:o) **Socialstyrelsen: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.** I propositionen nr 163 har Kungl. Maj:t (bilaga 3, punkt 1, s. 7—10 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 27 februari 1948) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må i enlighet med vad i berörda statsrådsprotokoll angivits för budgetåret 1947/48 överskridas med högst 139 000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost är för innevarande budgetår upptagen till 780 000 kronor.

Av det sammanlagda beloppet 139 000 kronor, som framställningen avser, belöpa ca 80 000 kronor på sådana merkostnader under posten, vilka motsvaras av besparingar under anslagsposten avlöningar till ordinarie tjänstemän.

Bortsett från denna merbelastning utgör den beräknade belastningen utöver anvisade medel å icke-ordinarieposten ca 59 000 kronor. Härav hänföra sig ca 18 000 kronor till befattningar, vilka inrättats enligt beslut av Kungl. Maj:t utan att särskilda medel härför anvisats av riksdagen. I samband med omorganisationen fr. o. m. innevarande budgetår av utlänningskommissionen, varvid kommissionens sociala byrå avskaffades, inrättades sålunda å socialstyrelsens arbetsmarknadsbyrå en arvodesbefattning för vissa angelägna arbetsuppgifter. Å denna befattning förordnades den tidigare chefen för den indragna sociala byrån inom utlänningskommissionen. Vidare har — liksom under budgetåret 1946/47 — hos styrelsen anställts en särskild befattningshavare med uppgift att biträda med tillsynen över de utländska barn, som vistas i riket. Befattningen har varit inrättad under budgetårets förra

hållt. Förlängning av förordnandet har därefter icke medgivits. I propositionen nr 163 till 1947 års riksdag har anmälts, att till en befattningshavare, vilken fungerat som redaktör för publikationen »Sociallagstiftning och socialt arbete i Sverige» utbetalats särskilt arvode. Detta har utgått t. o. m. september månad 1947. Sedan riksdagen (skrivelse nr 302/1947) bifallit Kungl. Maj:ts i propositionen nr 225 till 1947 års riksdag framlagda förslag angående förberedande åtgärder för förbättring av den officiella lönestatistiken, har Kungl. Maj:t uppdragit åt socialstyrelsen att vidtaga därav betingade åtgärder. Med anledning härav har Kungl. Maj:t beslutat inrättande av en extra befattning i 29 lönegraden hos styrelsen, vilket medfört en merkostnad motsvarande löneskillnaden mellan 26 och 29 löneklasserna.

Avsikten har varit, att de genom Kungl. Maj:ts förenämnda åtgärder uppkomna merkostnaderna skulle bestridas av de medel, som anvisats under icke-ordinarieposten. På grund av kostnaderna i övrigt under denna post har densamma dock visat sig icke förslå härtill.

Vidare har beräknats ett medelsbehov av 9 500 kronor till kostnaderna under sista kvartalet innevarande budgetår för den av socialstyrelsen handhavda omsättningsstatistiken. Såsom framgår av årets statsverksproposition (V ht s. 9) har handhavandet av denna statistik uppdragits åt socialstyrelsen genom Kungl. Maj:ts beslut den 14 november 1947. Till kostnaderna under tiden t. o. m. februari 1948 ha medel anvisats från anslag under sjunde huvudtiteln. För återstoden av budgetåret finnas däremot icke medel tillgängliga.

Slutligen har beräknats en sammanlagd kostnad å ca 31 000 kronor på grund av att medel till vissa fr. o. m. den 1 januari 1947 nyinrättade befattningar icke tidigare beräknats för hela innevarande budgetår samt på grund av oberäknat stora kostnader för vikarier vid ledighet för barnsörd.

Ehuru Kungl. Maj:t ansetts äga riksdagens bemyndigande att medgiva överskridande av posten i fråga om de i det föregående omnämnda merutgifter, som motsvaras av besparingar å ordinarieposten, har det dock syntts lämpligt, att ärendet i dess helhet underställes riksdagen.

Utskottet får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för socialstyrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må i enlighet med vad i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 27 februari 1948 förordats för budgetåret 1947/48 överskridas med högst 139 000 kronor.

2:o) **Kostnader för överflyttning av arbetskraft.** Kungl. Maj:t har (punkt 2, s. 10—15) föreslagit riksdagen att till Kostnader för överflyttning av arbetskraft å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor.

Vid beräkning av medelsbehovet för innevarande budgetår under nu ifrågavarande anslag uppskattades reservationen å anslaget vid budgetårets ingång till ca 19,5 miljoner kronor samt kostnaderna under budgetåret till ca 15 miljoner kronor. På grund härav har för innevarande budgetår anvisats ett endast formellt belopp av 100 kronor till ändamålet. Kostnaderna ha emellertid blivit avsevärt högre än vid nämnda tillfälle förutsågs. De sammanlagda kostnaderna vid utgången av kalenderåret 1947 utgjorde sålunda, frånräknat inkomster, enligt av arbetsmarknadsstyrelsen lämnad uppgift 19 608 000 kronor. Kostnaderna under återstoden av budgetåret uppskattas av styrelsen till 6 484 000 kronor. Nämnda belopp ha specificerats på 27 poster i en i propositionen på s. 11 intagen sammanställning, till vilken utskottet får hänvisa. Styrelsen har hemställt, att ytterligare 7 miljoner kronor skola anvisas för detta budgetår.

Den stora medelsåtgången på anslaget har huvudsakligen föranletts av åtgärder för bränsleförsörjningen. På grund av att huggningen fått större omfattning än man räknat med ha kostnaderna för arbetspremierna blivit större än som beräknats. Medan arbetsmarknadskommissionen tidigare beräknat medelsbehovet för arbetspremier till ca 14 000 000 kronor, antages nu medelsbehovet komma att uppgå till 17 306 000 kronor. Även i övrigt ha vidtagna åtgärder för att förse skogsbruket med arbetskraft medfört avsevärt större kostnader än tidigare förutsetts. Sammanlagt beräknar arbetsmarknadsstyrelsen för dylika åtgärder, bortsett från arbetspremierna, kostnader å ca 3 575 000 kronor under innevarande budgetår. De från förevarande anslag utgående kostnaderna för bränsleförsörjningen skulle sålunda tillhoppa uppgå till ca 20 880 000 kronor.

Kostnaderna för överförande till Sverige av utländsk arbetskraft under innevarande budgetår beräknar arbetsmarknadsstyrelsen till 3 132 000 kronor, vartill kommer en beräknad kostnad av 300 000 kronor för illegalt anländande utlänningar, vilka placeras i arbete här i landet. Till viss del kunna förstnämnda kostnader beräknas bli återbetalade.

Arbetsmarknadskommissionen har i särskild framställning hemställt om bemyndigande att försöksvis bereda vissa partiellt arbetsföra arbetssökande utbildning m. m. vid kurser anordnade av överstyrelsen för yrkesutbildning. Härmed åsyftas att öppna möjligheter till erforderlig utbildning, omskolning och arbetsträning för en grupp partiellt arbetsföra, som icke i annan ordning får erforderlig hjälp till mera permanent inplacering å arbetsmarknaden. Förslaget ansluter sig i stort sett till de riktlinjer beträffande kursverksamhet, som av kommittén för partiellt arbetsföra framlagts i av kommittén avgivet betänkande med förslag angående yrkesvägledning och yrkesutbildning för partiellt arbetsföra m. m. (SOU 1947: 18).

De av arbetsmarknadsstyrelsen framlagda kostnadsberäkningarna har departementschefen godtagit. Såvitt angår kostnaderna för att tillgodose skogsbrukets behov av arbetskraft har departementschefen velat understryka ett uttalande av styrelsen angående behovet av ytterligare medel, utöver de i detta sammanhang beräknade, för den händelse att de statliga åtgärderna

i nämnda syfte under återstoden av budgetåret måste intensifieras än mera. Departementschefen har emellertid ansett sig icke nu böra framlägga förslag om ökad medelsanvisning för ändamålet.

Den av arbetsmarknadsstyrelsen föreslagna försöksverksamheten med kurser för utbildning m. m. av partiellt arbetsföra har ansetts böra komma till stånd. Erfarenheter från sådan försöksverksamhet borde bli av värde vid ställningstagande till kommitténs för partiellt arbetsföra framlagda och väntade förslag. Närmare bestämmelser rörande försöksverksamhetens omfattning m. m. förutsattes Kungl. Maj:t skola meddela.

Utskottet, som från arbetsmarknadsstyrelsen erhållit närmare upplysningar rörande de förhållanden, som ligga till grund för kostnadsberäkningarna, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 000 kronor.

3:o **Rabatter vid viss försäljning av övertaliga baracker.** Kungl. Maj:t har (punkt 3, s. 15—17) föreslagit riksdagen att till Rabatter vid viss försäljning av övertaliga baracker å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 483 000 kronor.

Sedan försäljning av statliga baracker till fritidsändamål o. d. kommit i gång, ha enligt hittills inkommen redovisning försålts sammanlagt 706 baracker, varvid rabatter beviljats å tillhoppa 982 293 kronor 50 öre. 1946 års riksdag anvisade för täckande av rabatter ett belopp av 500 000 kronor. För att täcka de rabatter, vilka hittills beviljats, erfordras sålunda ytterligare ett belopp av 482 293 kronor 50 öre. Nämnda belopp föreslås, avrundat till 483 000 kronor, anvisat å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Den pågående försäljningen av baracker föreslås få t. v. fortsättas. Frågan om bestridande av uppkommande ytterligare kostnader för rabatter avses i sinom tid skola underställas riksdagen.

Utskottet, som förutsätter, att Kungl. Maj:t tager under övervägande, i vad mån återhållsamhet med försäljning av baracker påkallas i nuvarande läge, får med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställa,

att riksdagen må till *Rabatter vid viss försäljning av övertaliga baracker* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett reservationsanslag av 483 000 kronor.

4:o **Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 4, s. 17—19) föreslagit riksdagen medgiva, att den i avlöningsstaten för riksförsäkringsanstalten uppförda anslagsposten avlöningar till övrig icke-ordi-

narie personal må under budgetåret 1947/48 överskridas med — utöver vad som med riksdagens bemyndigande redan medgivits av Kungl. Maj:t — högst 257 000 kronor.

Ifrågavarande anslagspost har av riksdagen efter schablonmässig uppräknig med anledning av den allmänna löneregleringen m. m. för innevarande budgetår fastställts till 2 900 000 kronor. Enligt av riksdagen lämnat bemyndigande har Kungl. Maj:t efter omräkning av posten medgivit, att ytterligare 100 000 kronor finge tagas i anspråk under densamma.

Riksförsäkringsanstaltens arbetsbördan har under föregående och innevarande budgetår fortsatt att växa. Det sammanlagda antalet inkomna anmälningar jämlikt olycksfalls- och yrkessjukdomslagarna utgjorde sålunda enligt av anstalten lämnade uppgifter 176 916 år 1947 mot 174 958 år 1946 och 164 036 år 1945. Vidare må nämnas, att antalet större arbetsgivare (dvs. arbetsgivare med i regel minst fem årsarbetare) stigit med omkring 2 500 under år 1947. Ökningen av arbetsbördan har föranlett en fortgående förstärkning av anstaltens personal. Till följd härav ävensom på grund av andra omständigheter, för vilka redogöres i statsrådsprotokollet, har den för anstalten fastställda icke-ordinarieposten visat sig otillräcklig.

Med hänsyn till svårigheterna att exakt bedöma medelsbehovet, vilket bl. a. är beroende på utvecklingen i fråga om antalet olycksfalls- och yrkessjukdomsanmälningar, har det ansetts lämpligt, att av det belopp å 257 000 kronor, varmed posten ansetts böra få ytterligare överskridas, 25 000 kronor ställas till Kungl. Maj:ts förfogande för att vid styrkt behov kunna möjliggöra ytterligare förstärkning av anslagsposten.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för riksförsäkringsanstalten uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må under budgetåret 1947/48 överskridas med — utöver vad som med riksdagens bemyndigande redan medgivits av Kungl. Maj:t — högst 257 000 kronor.

5:o) **Driften av centraldepån för blindas arbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 19 och 20) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driften av centraldepån för blindas arbeten* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisa ett anslag av 30 000 kronor.

6:o) **Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 20 och 21) föreslagit riksdagen medgiva, att av det för budgetåret 1947/48 anvisade förslagsanslaget till Bidrag till flyktingars uppe-

hålle, yrkesutbildning m. m. må bestridas uppkomna kostnader för i statsrådsprotokollet angivet omhändertagande av finsk militärpersonal.

Under förevarande rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 4 145 000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att svenska staten skulle tills vidare svara för kostnaderna för sjukhusvård och utspisning under transport av finska militärpersoner, vilka, efter att under stridshandlingarna hösten 1944 i norra Finland mellan finska och tyska trupper ha överskridit gränsen till Sverige och där omhändertagits av militära myndigheter, inlagts för vård å olika sjukvårdsinrättningar ävensom för kostnaderna för begravning av härstädes avlidna personer tillhörande nämnda kategori.

Kostnaderna, vilka ansetts böra bestridas från förevarande anslag, ha enligt till medicinalstyrelsen inkomna räkningar uppgått till, för sjukvård 254 982 kronor 12 öre, för utspisning 2 010 kronor 27 öre och för begravningar 1 818 kronor 73 öre. De slutgiltiga kostnaderna kunna f. n. icke anses fastställda med fullkomlig säkerhet, enär möjlighet fortfarande föreligger att ytterligare räkningar å kostnader av hithörande slag kunna inkomma.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att av det för budgetåret 1947/48 anvisade förslagsanslaget till Bidrag till flyktingars uppehälle, yrkesutbildning m. m. må bestridas uppkomna kostnader för i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 27 februari 1948 angivna omhändertagande av finsk militärpersonal.

Stockholm den 16 april 1948.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Närvarande: se under utlåtandet nr 57.
